

De strijd tegen kindermishandeling

Een **carrousel** van goede bedoelingen

Deel 4 Voor Stef Anthoni, algemeen directeur van het Vertrouwenscentrum Antwerpen, zijn professionele hulpverleners goud waard. Toch gebeurt het dat een kind verdwaalt in organisaties en instellingen. Meer en betere coördinatie dringt zich op. **Tekst Jeroen Franssens | Illustratie Nora Theys | Foto Jan Locus**

Beste Tineke,

Ik kon de slaap niet vatten, vorige nacht. Ik zat maar te denken aan jouw schrijvende leventje. En dat voor een kind van... hoe oud ben je ook alweer, Tineke? Ach ja, je ma zei het me nog, 7 jaar. Ik ken je eigenlijk nauwelijks. Onlangs was je op bezoek en zag ik je lopen in de gang van ons centrum. Je lachte vrolijk. Toch heeft men beslist dat je een tijdje naar de kinderpsychiatrie moet. Men wil je (alweer) eens goed onderzoeken. Ja kind, je hebt gedragsproblemen, het is me wat. Je lieve moeder vertelde me je kleine leventje. Je was vier toen je ernstig verbrand werd na het spelen met een aansteker. Je zou een jaar in een ziekenhuis verblijven. Daarna moest je naar een CKG ⁽¹⁾ en nog daarna naar een OOOO ⁽²⁾.

Dat kwam omdat men zich zorgen maakte. Je werd waarschijnlijk misbruikt. Daarom was het nodig je goed te oriënteren...

“Een kind komt in een flipperkast van hulpverlening terecht: pleegzorg, een therapeute, de zorgcoördinator van de school, een kinderpsychiater, een kinderpsychologe, een vertrouwenscentrum en de consulente van de jeugdrechtbank.”

Maar het is dan nog niet gedaan hoor, Tineke. De plezante kindermolen zal verder draaien. Want na de kinderpsychiatrie mag je nog steeds niet naar huis en draait de carrousel verder. Dan komt er een andere oriëntatie. Mogelijks een OBC ⁽³⁾ of een MPI ⁽⁴⁾. Maar die hebben het eerste jaar vermoedelijk geen plaats, dus terug naar een andere tussenoplossing. En dan word je stilaan acht jaar, ben je nog niet halfweg je jeugd. Hoor je mijn bitterheid, Tineke?

Integrale jeugdhulp, Tineke. Ken je dat? Nee? Nochtans vergaderden we al duizenden uren en spreken

we in abstracte termen over modules, toegangspoor- ten en crisishulp. Allemaal moeilijke woorden voor jou? Nochtans allemaal voor jouw geluk.

Maar wie is fout, Tineke? Je weet het wel. Jij bent fout, Tineke. Waarom moet je nu gedragsproblemen stellen? En ik ben ook fout. Want ik ben woedend. Omdat ze niet stoppen je overal heen te sleuren. Mijn fout, Tineke, is dat ik niet wen aan jouw pijn. Dus fluister ik jou van hieruit stilletjes, het spijt me. Het spijt me echt.

*Arnold Schaek,
Directeur Open Poortje - Centrum voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning*

⁽¹⁾ Centrum voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning

⁽²⁾ Onthaal-, Oriëntatie- en Observatiecentrum

⁽³⁾ Observatie- en Behandelingscentrum

⁽⁴⁾ Medisch Pedagogisch Instituut

OP ZOEK NAAR COORDINATIE

“Tja”, zucht Linda. “Pijnlijk herkenbaar allemaal.” Linda voedt sinds kort een pleegzoon op. Zijn oorspronkelijke ouders wisten dat ze de opvoeding nooit zouden aankunnen. “We zitten momenteel in een pittige discussie met professionele hulpverleners en diegenen die onze pleegzoon ‘anders’ kennen”, vertelt ze een beetje bitter. “We, dat zijn mijn man en ik, zijn meester en een logeergezin waar hij soms verblijft. Hulpverleners zijn goud waard. Maar ze denken soms zo strak. De jongen die nu bij ons woont, hebben we eerst zes weken bij ons gehouden. Een ‘crisisplaatsing’ heet dat. Daarna moest ze naar een instelling in afwachting van een definitieve plaatsing. De zes ‘testweken’ maakten één ding duidelijk: het kind voelde zich

goed bij ons. Dat gaf ons vertrouwen. We namen hem voorgoed op in ons gezin.”

“Onze pleegzoon heeft bezoekrecht bij de mama en de papa. Hij vertoont ‘moeilijk gedrag’ na de bezoeken aan mama. Niet enkel thuis, maar ook op school. Dat is al een hele poos zo. Hij geeft ook duidelijke signalen. Spullen die hij van mama meeneemt, wil hij hier niet. Aan mama denken maakt hem verdrietig. Hij wil niet meer eten of spelen. Hij krijgt last van hoofd- en buikpijn. Een degelijke, vertrouwelijke basis lijkt ons belangrijk. Dus misschien moeten de bezoeken aan de mama wat worden afgebouwd. Zo kan hij meer ruimte krijgen om zich te nestelen en zich ‘goed te voelen.’”

“De hulpverleners vinden dat iets ‘te makkelijk voor een complex probleem’ en dringen aan om dit kind zo vlug mogelijk te laten diagnosticeren in een medisch-psychologische kliniek (MPK, red.). Dat betekent nog eens een opname van zes weken. Zowel zijn meester als wijzelf zien hierin een groot gevaar. Hij wordt gestraft omdat hij signalen geeft. Dat kind zal in de toekomst wel twee keer nadenken voor het dat weer doet.”

“En het kind zat al in een flipperkast. Altijd maar heen en weer, met weinig aandacht voor de overgangen. Bij zo’n plaatsing zijn verschillende ‘hulpverleners’ betrokken: pleegzorg, een therapeute van een CGG (Centrum Geestelijke Gezondheidszorg, red.), de zorgcoördinator van de school, een kinderpsychiater van het CGG, een kinderpsychologe die de contacten tussen moeder en kind begeleidt en superviseert (contacten onder toezicht, red.), een vertrouwenscentrum dat van in het begin bij dit verhaal betrokken is, en de consulente van de jeugdrechtsbank. Elke hulpverlener bekijkt het probleem vanuit zijn eigen organisatie, met eigen ‘tools’. Er is te weinig zicht op het totale plaatje. De coördinatie ontbreekt. Wie wordt uiteindelijk kind van de rekening? Het pleegkind.”

PREVENTIEF GEZINNEN ONDERSTEUNEN

Brigiet Croes is voorzitter van de vzw Domo. Door ondersteuning mee opvoeden is hun doel.

INTEGRALE JEUGDHULP

Integrale Jeugdhulp (IJH) wil de jeugdhulp die vandaag in Vlaanderen beschikbaar is, optimaliseren. Dat gebeurt door het jeugdhulpbeleid instrumenten aan te reiken die samenwerking en afstemming tussen de verschillende jeugdhulpsectoren stimuleren en vergemakkelijken.

www.vlaanderen.be/jeugdhulp

De organisatie draait volledig op vrijwilligers, met uitzondering van één deeltijdse administratieve kracht. “We kennen dat type conflict goed”, knikt ze overtuigd. “Enerzijds is de hulpverlening in Vlaanderen sterk uitgebouwd, en dat is positief. Anderzijds is er meer dan vroeger nood aan een soort ‘mantelzorg’. We draaien meerdere jaren een halve dag per week mee in één gezin. Dat is voor hulpverleners onhaalbaar. Veel organisaties werken of met de papa, of met de mama, of met het kind. Je hebt dan verschillende hulpverleners nodig, met elk hun specialiteit, in één gezin. Maar die zitten soms vast in hun eigen gelijk. In een gezin dat ik gedurende twee jaar heb ondersteund, heb ik vijf verschillende consulenten van de sociale dienst van het OCMW gekend die het ‘dossier’ opvolgden.

Brigiet Croes (coördinator Domo vzw): "We willen gezinnen sterker en onafhankelijker maken. Sociale steun is ontzettend belangrijk bij het voorkomen van kindermishandeling."

Het gevolg was een groot gebrek aan coördinatie. En dan heb ik het nog niet over de paperassen. Er is dus vaak een spanningsveld tussen de professionele deskundigheid en het engagement van een vrijwilliger. Soms vertelt een moeder ons vertrouwelijke dingen. Het is niet altijd verantwoord om dat aan de hulpverlening door te geven.

"We willen gezinnen sterker en onafhankelijker maken. Sociale steun is ontzettend belangrijk bij het voorkomen van kindermishandeling."

Bij een Domovrijwilliger kan een kind of een ouder zijn hart uitstorten zonder dat daar gevolg aan moet worden gegeven. Iedereen heeft recht op een mindere dag zonder meer."

"Het opzet van Domo is preventief gezinnen ondersteunen. We werken laagdrempelig, anoniem en respectvol. Dat kan het best als elke vrijwilliger zich langdurig op één gezin focust. Dat zorgt voor vrouwen. Ouders met opvoedingservaring helpen

ouders die die vaardigheid missen. We willen gezinnen sterker en onafhankelijker maken. Sociale steun is ontzettend belangrijk bij het voorkomen van kindermishandeling. Het woord kindermishandeling verdween uit de folders om zo laagdrempelig mogelijk te werken en zoveel mogelijk aan preventie te doen zonder te stigmatiseren."

"De Domovrijwilliger is vaak 'de goede buurvrouw' die velen niet hebben. Hij luistert naar het verhaal van de ouder zonder te oordelen, speelt met de kinderen, gaat mee naar een oudercontact of het OCMW. Een Domomama zei ooit letterlijk tegen een vrijwilliger: 'Doordat jouw auto hier elke week voor de deur staat, zien de burens dat ik ook bezoek krijg en een vriendin heb.'"

EEN COMPLIMENT DOET WONDEREN

"Domo charmeert veel mensen. Het model is ook goed. Een mooi voorbeeld van wat we doen: een Waalse moeder met drie kinderen komt in een Leuvens vluchthuis terecht als gevolg van intra-familiaal geweld. De moeder kent geen Nederlands. Ze heeft alles achtergelaten. De kinderen moeten hier naar school. Na een kort verblijf in het vluchthuis en het in orde maken van de administratieve formaliteiten is er geen specifieke hulpverlening nodig. Toch heeft die moeder het enorm lastig. Ook de oudste van de kinderen vertoont moeilijk gedrag. Hier kan Domo laagdrempelige ondersteuning bieden. Stilaan zal er een band ontstaan, de kinderen kijken uit naar dit wekelijkse moment, de moeder weet dat ze niet alleen staat. Samen met de moeder, het CLB (Centrum voor Leerlingenbegeleiding, red.) en de school kan dan onderzocht worden aan welke professionele begeleiding dit oudste kind nood heeft."

"Het positieve benadrukken is voor ons enorm belangrijk. Domo gezinnen hebben vaak al heel wat problemen. Zowel op school, op het werk als bij het OCMW worden ze gewezen op wat niet goed loopt, op wat ze anders moeten doen. Dat is nu eenmaal de taak van die instanties. Maar een compliment doet vaak wonderen."

DOOR ONDERSTEUNING MEE OPVOEDEN

Domo vzw (Door Ondersteuning Mee Opvoeden) wordt erkend als autonome vrijwilligersorganisatie. Als vrijwilligersorganisatie moet Domo voortdurend op zoek naar eigen middelen en sponsoring. Ze krijgt subsidies voor werkingskosten, niet voor personeelskosten.
www.domoleuven.be

► Reacties welkom op www.weliswaar.be/forum